

31e Jaarvergadering International Waterfowl Research Bureau (IWRB)

De jaarvergadering van het IWRB werd van 10 tot en met 16 februari 1985 gehouden in Paracas, Peru. Er was een symposium aan verbonden over het *Neotropical Wetlands Project*. Dit project, dat plaatsvindt in samenwerking met ICBP, heeft ten doel een samenvatting te geven van de huidige kennis van wetlands en watervogels in Midden- en Zuid-Amerika (inclusief het Caraïbisch gebied), alsmede een overzicht te krijgen van beheerproblemen, wetgeving, jacht en onderzoekactiviteiten; daarnaast worden de betrokken landen aangemoedigd tot het IWRB toe te treden en de Ramsar Conventie te ratificeren. Na de vergadering was er een excursie van een week naar een aantal wetlands gelegen van oceaaniveau tot 4300 meter hoogte op de Altiplano in de Andes.

In Paracas waren 32 landen en de internationale organisaties ICBP, IUCN en WWF vertegenwoordigd met in totaal c. 100 deelnemers. De volgende Nederlanders namen aan de besprekingen deel: B. A. de Boer (coördinator *Flamingo Research Group*), E. Carp (IWRB-adviseur), B. H. J. de Jong (medesamensteller van het nationale rapport over Suriname), F. J. Leeuwenberg (coördinator *Hunting Harvest Research Group*), J. Rooth & J. A. van der Ven (nationaal gedelegeerden).

Activiteiten hoofdkwartier in Slimbridge

Sinds de 30e jaarvergadering in mei 1984 in Groningen (korte bijeenkomst voorafgaande aan de conferentie van partijen van de Ramsar Conventie) is veel gedacht en gepraat over de toekomstige taak, organisatiestructuur en bemanning van het hoofdkwartier van het IWRB.

Er blijkt voorkeur te bestaan om de grootste aandacht op watervogels te blijven richten. Kennis van andere aspecten van wetlands (o.a. ten behoeve van de Ramsar Conventie) kan worden vergaard door nauwe samenwerking met andere organisaties en deskundigen.

In oktober 1984 was de tijdelijke aanstelling van dr. Arnd Rüger als assistent-directeur onderzoek afgelopen. De analyse van watervogeltellingen in de West-Palearctis wordt afgemaakt door Crawford Prentice, die hiervoor tijdelijk is aangesteld. Binnen afzienbare tijd moet er voor de toenemende taken uitbreiding van de staf komen en een andere organisatiestructuur. Er zou een betaalde directeur moeten komen (er is nu een honorair directeur) bijgestaan door een assistent en vier medewerkers voor achtereenvolgens onderzoek, regionale projecten, beschermingszaken & Ramsar Conventie en publikaties & conferenties. Aangevuld met een onderzoeker voor *monitoring* van watervogelpopulaties en twee personen voor secretariaatswerkzaamheden zou de staf compleet zijn. De hiervoor be-

nodigde fondsen moeten worden opgebracht door de lidstaten maar er zullen ook andere bronnen gezocht moeten worden.

Het hoofdkwartier besteedt naast de organisatie van de verschillende conferenties, ook veel aandacht aan interventies over bepaalde wetlands waar zich bedreigingen en andere problemen voordoen. Er worden ook publikaties verzorgd. De uitgave *Managing wetlands and their birds* blijkt een bestseller en is praktisch uitverkocht; een herdruk wordt overwogen. Een soortgelijke uitgave voor het beheer van wetlands in de tropen zal in de toekomst moeten verschijnen.

Lijsten van belangrijke wetlands

Voor het behoud van wetlands is informatie over de belangrijke water- en moerasgebieden noodzakelijk. Het samenstellen van „schaduwlijsten” van internationaal belangrijke gebieden is zowel voor het nationale beleid als voor de Ramsar Conventie van essentieel belang. Zo'n *directory* bestaat al voor het Westpalearctische gebied, terwijl de tekst voor een overzicht van wetlands in Afrika gereed is. Tijdens deze bijeenkomst stond het overzicht van Midden- en Zuid-Amerika centraal in het kader van het *Neotropical Wetlands Project*. Voor Azië zijn er plannen voor een soortgelijk project. De documentatie van deze overzichten van gebieden zal worden bijgehouden door het *Conservation Monitoring Centre* (CMC) in Cambridge. Een eventueel op te richten databank voor bedreigingen van en negatieve ontwikkelingen in wetlands zal een nauwe band met het CMC moeten hebben.

Ramsar Conventie

Onder dit verdrag zijn door de 38 lidstaten nu meer dan 300 wetlands met een oppervlakte van bijna 20 miljoen hectare ingebracht. Het was verheugend nieuws dat Suriname in december 1984 tot de Conventie is toegetreden waarbij het internationaal belangrijke wetland Coppenamepunt (12 000 ha) is aangemeld. Sinds de conferentie in Groningen hebben ook Ierland en Uruguay het verdrag geratificeerd. Argentinië en Brazilië tonen belangstelling om toe te treden evenals Peru, dat twee belangrijke wetlands wil inbrengen. Het ziet ernaar uit dat de derde conferentie van partijen van deze conventie in 1987 in Ottawa, Canada, zal plaatsvinden.

Werkgroepen

Er zijn nu binnen het IWRB werkgroepen die zich bezighouden met pelikanen, reigers, flamingo's, eenden, ganzen, zwanen, koeten, steltlopers en snippen

alsmede de *Endangered Waterfowl Research Group* (samen met IUCN), *Feeding Ecology Research Group*, *Ring Research Group*, *Hunting Harvest Research Group* en *Hunting Rationalization Research Group*. Samen met het ICBP wordt de mogelijkheid van de oprichting van een werkgroep voor futen bekeken. Over de uitwerking van de midwintertellingen en de flamingo's in de Camargue valt het volgende te melden.

De januari-tellingen van de eenden in Europa en Noord-Afrika in 1967-83 zijn nog in bewerking. Eén van de doelstellingen is het bepalen van de omvang van de betrokken populaties. De gegevens over de zee-eenden zijn echter onvoldoende voor een populatieschatting. Dit zou verbeterd kunnen worden door eens in de drie jaar ook de zee-eenden in de Oostzee te tellen. Een andere doelstelling is het vaststellen van populatietrends. Dit is alleen mogelijk voor NW-Europa en bepaalde delen van Zuid-Europa, daar hiervoor meer gegevens nodig zijn dan voor het eerstgenoemde doel.

In januari 1985 zijn in de Camargue c. 1800 flamingo's doodgegaan door voedselgebrek omdat de voedselgebieden met ijs bedekt waren. In Zuid-Frankrijk overwinterden in totaal 15 000 flamingo's. Uit de vondsten van dode geringde vogels bleek dat de sterfte in alle leeftijdsklassen is opgetreden. De oudste waren 28 en 30 jaar, hetgeen de hoogste leeftijden zijn die bij flamingo's in het wild zijn vastgesteld.

J. Rooth

Rietganzen met witte pootringen

In Nederland overwinteren gewoonlijk slechts kleine aantallen van de Europese Taigarietgans *Anser fabalis fabalis*. De vaste pleisterplaatsen van deze vogels liggen in enkele heide- en hoogveengebieden in Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg (*Limosa* 58: 17-22). In normale winters telt de populatie van deze gebieden maximaal 2000 vogels, hetgeen neerkomt op enkele honderden ganzen per pleisterplaats. Vragen

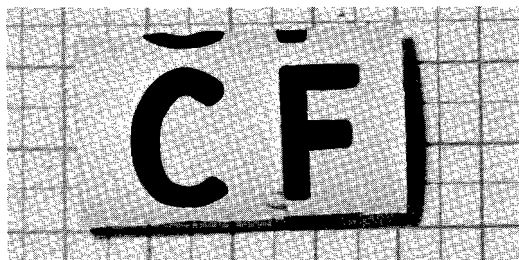
als: bestaat deze kleine winterpopulatie ieder jaar uit dezelfde vogels, vindt er uitwisseling plaats tussen de verschillende pleisterplaatsen, is er sprake van een vaste groepssamenstelling, wat is de reproductie van afzonderlijke paren van jaar tot jaar en, in een wat breder verband, wat is de herkomst van onze winterpopulatie, zijn alleen op te lossen als een aantal vogels individueel herkenbaar is. Daarom is het Rijksinstituut voor Natuurbeheer in 1983/84 begonnen met een merkprogramma aan Rietganzen in het Helvoirtse Broek (NB).

Nadat daar in februari 1984 drie vogels van afleesbare pootringen waren voorzien, werden in 1984/85 105 Rietganzen geringd. Niet alle vogels behoorden overigens tot de taigavorm. Ongeveer een derde van alle gevangen Rietganzen betrof de toendravorrm *rossicus*. Ook de toendravorrm zijn met plastic pootringen individueel herkenbaar gemaakt. In Helvoirt zijn witte plastic ringen gebruikt met een zwarte inscriptie van twee letters, die rondom driemaal herhaald wordt. De inscriptie is met een 40x telescoop onder goede belichtingsomstandigheden tot op c. 250 m af te lezen. Een ieder die dergelijke gemerkte ganzen mocht waarnemen, wordt vriendelijk verzocht om de volgende gegevens te noteren: plaats en datum, inscriptie, de ondersoort waartoe de vogel behoort (*fabalis* of *rossicus*), of de vogel gepaard is en — zo ja — of er ook jongen tot het gezinsverband behoren, en aan welke poot (links of rechts) de plastic ring zit. Ook wanneer het niet mogelijk mocht zijn om de inscriptie af te lezen, wordt melding van Rietganzen met witte pootringen zeer op prijs gesteld. Iedere waarnemer ontvangt na afloop van het winterseizoen nadere informatie over de door hem/haar waargenomen vogel(s). Uw waarnemingen kunt u richten aan (geen postzegel nodig): *Rijksinstituut voor Natuurbeheer, t.a.v. Leo van den Bergh, Antwoordnummer 3301, 3940 XD Leersum*.

Cursus vogelstudie

De *Fryske Feriening foar Fjildbiology* zal in samenwerking met de vereniging SOVON een cursus vogelstudie organiseren. De cursus, die bestaat uit 15 lesavonden en een aantal excursies om praktijkervaring op te doen, zal worden gehouden van oktober 1985 tot en met april 1986 op donderdagavond te Akkrum. De opleiding is bedoeld voor vogelaars die reeds een meer dan „gewone” belangstelling voor vogels hebben en die een zekere soortenkennis bezitten. Het cursusgeld bedraagt f 100,— per deelnemer. Voor nadere informatie en voor opgave als deelnemer kan men zich wenden tot

S. de Vries, *De Opslach* 19, 8405 BW Luxwoude, tel. 05131-570

Voorbeeld van pootring in gebruik voor het merken van Rietganzen. (Rijksinstituut voor Natuurbeheer/J. van Osch).